

عنوان: بررسی اثرات تاریخ های متفاوت کاشت و ارقام گندم نان بر عملکرد دانه و برخی دوره های رشد و نمو غلامعباس لطفعلی آینه، بهرام اندرزیان و حسین حموله

مقدمه:

با توجه به به نظام های زراعی رایج در خوزستان و توسعه روزافزون کشت ذرت در زراعت تابستانه که باعث تأخیر در کشت گندم می شود از یک سو و آزاد بودن سطوح نسبتاً وسیعی از اراضی جنوب استان برای انجام عملیات زود هنگام زراعی از جمله تهیه زمین و کشت گندم از سوی دیگر و همچنین توصیه کشت گندم در دامنه اواخر آبان تا اواسط آذر ماه، و با توجه به سطح وسیع اختصاص یافته به زراعت گندم که بصورت سالیانه در حال افزایش است، تعیین ارقام و ژنوتیپ های سازگار به دامنه های مختلف تاریخ کاشت از اهمیت ویژه ای برخوردار است. تعیین ارقام مناسب برای تاریخ کاشت های مختلف، ضمن حفظ پایداری نسبی عملکرد گندم و کاهش خسارت ناشی از عدم سازگاری ارقام موجود به تاریخ کاشت های زود هنگام و دیر هنگام، می تواند در پایداری درآمد زارعین گندمکار نیز مؤثر واقع شود.

روش تحقیق:

در این بررسی تاریخ های کشت (۹۲/۸/۱۵ و ۹۲/۹/۱۵ و ۹۳/۱۵/۱۰) بعنوان فاکتور اصلی و ارقام گندم نان (چمران و افلاک و چمران ۲) بعنوان فاکتور فرعی در آزمایش کرت های یکبار خرد شده در قالب طرح آزمایشی بلوک های کامل تصادفی در سه تکرار اجراء گردید. دوره های رشد و نمو بر اساس مراحل رشد زادوکس و عملکرد دانه و اجزاء عملکرد دانه یادداشت برداری و اندازه گیری گردید.

نتایج: تجزیه واریانس نشان داد بین ارقام و تاریخ های کاشت تفاوت معنی دار بود. رقم چمران ۲ از لحاظ عملکرد دانه بهترین رقم و تاریخ کاشت آبان نسبت به دو تاریخ کاشت دیگر برتری داشت. ارقام از لحاظ دوره رسیدگی با یکدیگر اختلاف معنی داری داشتند. مدت زمان تا مرحله دابل ریج بین ارقام و تاریخ های کاشت تفاوت داشت. رقم چمران ۲ برای تاریخ های کاشت ۱۰ آبان تا ۱۰ آذر و رقم چمران برای تاریخ های کاشت ۱۵ آبان لغایت ۲۵ آذر ماه و رقم افلاک برای تاریخ های کاشت اول آذر لغایت آخر آذر ماه توصیه می گردد.

جدول (۱): مقایسات میانگین تاریخ های کاشت

تاریخهای کاشت	عملکرد بیولوژیک (کیلوگرم در هکتار)	عملکرد دانه (کیلوگرم در هکتار)	تعداد روز تا مرحله دابل ریج	تعداد روز تا گرده افشانی	تعداد روز تا رسیدن
۹۲/۸/۱۵	۱۱۳۲۱A	۴۶۷۲A	۴۳A	۱۰۷AA	۱۵۲A
۹۲/۹/۱۵	۹۷۱۰B	۴۱۳۰B	۵۶B	۹۵B	۱۳۵B
۹۲/۱۰/۱۵	۸۱۵۰C	۲۹۹۲C	۵۰C	۸۸C	۱۱۷C

جدول (۲): مقایسات میانگین ارقام گندم

تاریخهای کاشت	عملکرد بیولوژیک (کیلوگرم در هکتار)	عملکرد دانه (کیلوگرم در هکتار)	تعداد روز تا مرحله دابل ریج	تعداد روز تا گرده افشانی	تعداد روز تا رسیدن
چمران	۹۱۱۸B	۳۸۶۹B	۴۸B	۹۶B	۱۳۵B
افلاک	۹۰۸۰B	۳۶۲۳B	۴۵C	۹۴C	۱۳۴C
چمران ۲	۱۰۹۸۳A	۴۳۰۱A	۵۶A	۱۰۰A	۱۳۷A

جدول (۳): مقایسات میانگین ارقام گندم

تعداد روز تا رسیدن گرده افشانی	تعداد روز تا مرحله دابل ریج	عملکرد دانه (کیلوگرم در هکتار)	عملکرد بیولوژیک (کیلوگرم در هکتار)	تاریخهای کاشت و ارقام
۱۱۰B	۴۱F	۴۷۴۳B	۱۱۲۰۳B	افلاک و تاریخ ۱
۹۹C	۳۶G	۳۸۱۳C	۹۴۰۰D	چمران ۲ و تاریخ ۱
۱۱۳A	۵۴B	۵۴۵۹A	۱۳۳۶۰A	چمران و تاریخ ۲
۹۲E	۵۴B	۴۱۲۶C	۹۳۱۳D	افلاک و تاریخ ۲
۹۵D	۵۲C	۳۸۱۳C	۸۹۲۱D	چمران ۲ و تاریخ ۲
۹۸C	۵۹A	۴۴۵۰B	۱۰۸۸۸C	چمران و تاریخ ۳
۸۶G	۴۹D	۲۷۳۶E	۶۸۳۶D	افلاک و تاریخ ۳
۸۷G	۴۸E	۳۲۴۳D	۸۹۱۳D	چمران ۲ و تاریخ ۳
۹۰F	۵۴B	۲۹۹۶E	۸۷۰۰D	تاریخ ۳

* مقایسات میانگین برش ۵٪ LSD